Michel Platini proti Švýcarsku, rozhodnutí ze dne 11. 2. 2020

Stěžovatel: Michel Platini

Žalovaný stát: Švýcarsko

Číslo stížnosti: 526/18

Datum: 11.02.2020

Článek Úmluvy: čl. 6
čl. 7
čl. 8

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: právo na svobodnou volbu povolání, respektování soukromého života, řízení v pracovních věcech, rozhodčí řízení, rozhodnutí nestátního subjektu, sportovní právo

Český právní řád: čl. 7 odst. 1, čl. 10 odst. 1 a 2 a čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod

Významnost: 2

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 3/2020
Michel Platini proti Švýcarsku, rozhodnutí ze dne 11. 2. 2020

Autorský komentář:

Michel Platini v roce 2011 převzal od předsedy Mezinárodní fotbalové federace Seppa Blattera bez jakéhokoliv dokladu dva miliony švýcarských franků za údajnou poradenskou činnost. Oba tak porušili etický kodex Mezinárodní fotbalové federace o korupci a uplácení. „Nikdy jsem neodešel ani jsem se nikdy necítil jako suspendovaný. Jak může soukromá firma jako je FIFA někoho vyloučit z fotbalu? Kdo jsou lidé, kteří mohou udělat něco takového?“ ptal se Platini. Na tuto otázku odpovídá předkládané rozhodnutí v části, v níž se zabývá aplikovatelností čl. 7 a čl. 8 na stěžovatelovu situaci. Článek 7 nebyl aplikovatelný, neboť se nejednalo o trestněprávní sankci, ale o čistě disciplinární postih. Článek 8 rovněž ne, neboť Soud přihlédl ke specifické situaci stěžovatele, který si svobodně zvolil specifickou kariéru ve fotbalových asociacích, které jsou soukromými organizacemi, a tedy jako takové nejsou přímo podřízeny Úmluvě. Taková kariéra skýtá řadu privilegií a výhod, zároveň je však spojena se vzdáním se určitých práv, což byl případ právě stěžovatele, který výslovně přijal pravomoc MSA. Stěžovatel disponoval dostatečnými institucionálními a procedurálními zárukami, které představovala kombinace systému soukromých soudních orgánů (MSA) a státních soudních orgánů (Federální soud), které Soud shledal za zcela naplněné. Závěry nižších instancí nebyly Soudem posouzeny ani jako svévolné, ani zjevně nepřiměřené a sledovaly legitimní cíl, kterým je nejen potrestat přestupky spáchané vysokým činitelem FIFA, ale též napravit pověst fotbalu a FIFA.

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatelem byl pan Michael Platini, francouzský občan žijící ve Švýcarsku. Michael Platini je bývalým hráčem fotbalu, bývalým kapitánem francouzského národního týmu a jeho trenérem rozhodujícím o složení tohoto týmu. V roce 1998 se podílel na volební kampani X. Y., který kandidoval na prezidenta Mezinárodní organizace fotbalových asociací (FIFA). V druhé polovině roku 1998 začal pracovat pro FIFA jako poradce znovuzvoleného prezidenta X. Y., který vykonával tuto funkci až do poloviny roku 2015.

V roce 2002 stěžovatel skončil ve funkci poradce prezidenta FIFA, neboť byl zvolen členem Výkonného výboru Evropské unie fotbalových asociací (UEFA). Od té doby zastupoval UEFA ve Výkonném výboru FIFA. V roce 2007 byl zvolen prezidentem UEFA; znovuzvolen byl v letech 2011 a 2015. Byl také viceprezidentem FIFA.

V roce 2007 stěžovatel požádal, aby čtyři roky, které strávil ve funkci poradce prezidenta FIFA, byly zohledněny při výpočtu výše důchodu, a to v souladu s důchodovým plánem pro členy Výkonného výboru FIFA z roku 2005. Toto zvýšení o 36 000 amerických dolarů bylo stěžovateli přiznáno ze strany X. Y., který jej však zároveň upozornil, že mu částka nebude vyplacena, dokud bude zastávat nějakou funkci v rámci Výkonného výboru FIFA.

Dne 21.1.2011 předložil stěžovatel finančnímu řediteli a zástupci generálního sekretáře FIFA fakturu na 2 000 000 švýcarských franků a uvedl, že jde o doplatek platu za období od roku 1998 do roku 2002, který mu byl přiznán na základě ústní dohody, jíž byla změněna písemná smlouva z roku 1999. Poté, co byla faktura schválena a podepsána X. Y., FIFA vyplatila v únoru 2011 stěžovateli částku 2 000 000 švýcarských franků. Tato částka byla vykázána v daňovém přiznání stěžovatele za rok 2011.

V září 2015 švýcarské státní zastupitelství zahájilo proti X. Y. trestní řízení pro podezření ze zpronevěry a ze zneužití pravomoci, a to v souvislosti s vyplacením částky 2 000 000 švýcarských franků stěžovateli v roce 2011. Stěžovatel byl ještě téhož dne vyslechnut jako svědek. Trestní řízení proti X. Y. dosud probíhá. V souvislosti se zahájením trestního řízení zahájila Vyšetřovací komora Etické komise FIFA disciplinární řízení proti stěžovateli a proti X. Y. pro porušení etického kodexu. Dne 7.10.2015 Soudní komora Etické komise FIFA neodůvodněným rozhodnutím dočasně na dobu 90 dní zakázala stěžovateli veškerou činnost související s fotbalem. Dne 11.12.2015 Mezinárodní sportovní arbitráž MSA potvrdila rozhodnutí Etické komise o dočasném zákazu činnosti, zároveň však zavázala Etickou komisi, aby předběžné opatření dále neprodlužovala.

Rozhodnutím ze dne 18.12.2015 shledala Soudní komora stěžovatele vinným z porušení čl. 13 (obecná pravidla chování), čl. 15 (loajalita), čl. 19 (konflikt zájmů) a čl. 20 (přijímání a věnování darů a dalších výhod) etického kodexu a zakázala mu po dobu osmi let od 8.10.2015 výkon jakékoliv činnosti související s fotbalem na národní i mezinárodní úrovni a dále mu též uložila pokutu 80 000 švýcarských franků. Rozhodnutí bylo potvrzeno dne 15.2.2016 Odvolací komisí FIFA, která však délku zákazu činnosti snížila z osmi na šest let.

V únoru 2016 podal stěžovatel odvolání k Mezinárodní soudní arbitráži (MSA) a domáhal se zrušení rozhodnutí. MSA rozhodovala v senátu složeném ze tří soudců a bylo nařízeno ústní jednání. Dne 9.5.2016 vydala MSA rozhodnutí, jímž snížila trest zákazu činnosti ze šesti na čtyři roky a pokutu z 80 000 na 60 000 švýcarských franků. Písemné odůvodnění rozhodnutí bylo stěžovateli zasláno o čtyři měsíce později. Další námitky stěžovatele týkající se zejména retroaktivní aplikace novějšího znění etického kodexu v jeho případě a zpochybnění výkladu relevantních ustanovení etického kodexu o přijímání a věnování darů byly odmítnuty.

Dne 17.10.2016 podal stěžovatel civilní žalobu k Federálnímu soudu, jíž se domáhal zrušení

rozhodnutí MSA. Uvedl přitom zejména, že rozhodnutí je založeno na skutkových okolnostech, které nevyplývají ze spisu, že jde o rozhodnutí svévolné a protiprávní a že v jeho věci došlo k retroaktivní aplikaci novější verze etického kodexu. Dále stěžovatel namítal, že uložená sankce je nepřiměřeně přísná a že představuje neopodstatněný zásah do jeho osobnostních práv a ekonomické svobody.

Dne 29.6.2017 Federální soud odmítl žalobu stěžovatele. Federální soud zejména shledal, že výklad obou verzí etického kodexu je identický, je proto ve stěžovatelově věci nerozhodné, která z nich byla aplikována. Dále též uvedl, že sankce uložené ve sportovním rozhodčím řízení běžně nepřezkoumává, nejsou-li zjevně disproporční či nespravedlivé. K takovému závěru však ve věci stěžovatele nedospěl. Federální soud se přitom podrobně zabýval jednotlivými specifickými okolnostmi stěžovatelova případu, zejména tvrzenou nepřiměřeností sankce vzhledem k aktuální situaci stěžovatele.

STÍŽNOSTNÍ NÁMITKY

33. Stěžovatel namítal, že v průběhu disciplinárního řízení a v řízení před MSA došlo k několika porušením čl. 6 Úmluvy.

34. Stěžovatel dále tvrdí, že byl porušen princip zákazu retroaktivity zakotvený v čl. 7 Úmluvy, neboť činy, které jsou mu vytýkány, byly spáchány v letech 2007 a 2011; soudní orgány FIFA nicméně odmítly aplikovat texty předpisů, které byly v platnosti v době spáchání těchto činů.

35. Dále pak stěžovatel namítá, že sankce, která mu byla uložena, je v rozporu s právem na svobodnou volbu povolání, které je chráněno čl. 8 Úmluvy, neboť mu uložením trestu bylo znemožněno vykonávat jakoukoliv činnost související s fotbalem, a to po dobu čtyř let.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

A. Mezinárodní odpovědnost Švýcarska podle Úmluvy a působnost Soudu ratione personae

36. V předmětné věci došlo k uložení trestu ze strany FIFA, soukromoprávní asociace založené podle švýcarského práva. Řízení se odehrávalo před orgány FIFA a následně před MSA. MSA není ani státní soudní institucí, ani žádným jiným veřejnoprávním orgánem; jde o instituci, která je orgánem Mezinárodní arbitrážní rady pro sport (ICAS), tedy soukromoprávní právnická osoba (Mutu a Pechstein proti Švýcarsku, č. 40575/10 a 67474/10, 2.10.2018, § 29). Z těchto důvodů vyvstává otázka mezinárodní odpovědnosti a zároveň též otázka působnosti Soudu ratione personae v této věci.

37. Soud uvádí, že jakkoliv jde o interní rozhodčí řízení, švýcarský právní řád upravuje následky odsouzení MSA a také pravomoc Federálního soudu přezkoumat platnost takového rozhodnutí (viz čl. 387 a 393 občanského soudního řádu, § 25 a 26 výše). V projednávané věci Federální soud odmítl žalobu stěžovatele, čímž přiznal rozhodčímu rozhodnutí sílu věci pravomocně rozsouzené podle švýcarského právního řádu.

38. Sporné činy a opomenutí, jichž se měly podle stěžovatele dopustit rozhodující orgány, jsou tedy schopny založit odpovědnost státu podle Úmluvy (viz Mutu a Pechstein, citováno výše, § 66 a 67; a obdobně též Nada proti Švýcarsku, rozsudek velkého senátu, č. 10593/08, 12.9.2012, § 120-122). Z toho též plyne, že Soud má působnost ratione personae přezkoumat stížnostní námitky stěžovatele, pokud jde o činy a opomenutí MSA, které byly přezkoumány Federálním soudem.

B. Námitky vznesené pod článkem 6 Úmluvy

39. Podle stěžovatele došlo k řadě porušení spravedlivého procesu, a to jak samotnými ustanoveními upravujícími fungování FIFA, která jsou v rozporu se zárukami práva na spravedlivý proces, tak i v

průběhu konkrétního disciplinárního řízení. Tvrdí, že MSA založila své rozhodnutí na dokumentech ze spisu, jehož sestavení však bylo stiženo závažnými pochybeními, a to zejména s ohledem na okolnosti, za kterých byly jednotlivé důkazy opatřeny. Dále též uvádí, že neměl možnost se k nezákonně sestavenému spisu vyjádřit.

Stěžovatel má za to, že nedostatky ve statutu FIFA zakládají pochybnosti o nezávislosti soudních orgánů (Disciplinární komise a Odvolací komise) na výkonných orgánech FIFA. Stejně tak významné finanční prostředky, které FIFA každý rok poskytuje na fungování MSA, vzbuzují pochybnosti o její nezávislosti na výkonných orgánech.

Stěžovatel dále uvádí, že v řízení nebylo respektováno jeho právo na obhajobu a že řízení bylo stiženo podjatostí. Stěžovateli byl systematicky odpírán přístup do spisu, přestože o nahlédnutí opakovaně žádal. Nadto řízení proběhlo v časovém úseku, který byl příliš krátký na to, aby stěžovateli poskytl dostatek prostoru pro efektivní výkon jeho práva na obhajobu (řízení bylo zahájeno dne 28.9.2015 a rozhodnutí bylo vyneseno dne 18.12.2015).

Stěžovatel konečně vytýká MSA, že se nezhostila své role strážkyně záruk spravedlivého procesu, když uvedla, že v řízení před tímto soudem (před MSA) „došlo k napravení veškerých případných procesních pochybení, kterých se případně mohly dopustit nižší instance“ a že tedy není „nezbytné, aby soud rozhodl o porušení nebo neporušení procesních pravidel, ke kterým mělo dojít podle tvrzení odvolatele, ani aby se vyjádřil k otázce, zda záruky plynoucí z čl. 6 Úmluvy musí být respektovány také v řízení před interními rozhodčími orgány“. Federální soud jako poslední instance pak taková pochybení nemohl ani přezkoumat ani napravit ani postihnout, neboť může nad rozhodnutími MSA vykonávat jen velmi omezenou kontrolu.

40. Podle čl. 35 Úmluvy musí stěžovatel namítat před příslušným národním orgánem způsobem a ve lhůtách stanovených národním právním řádem co do obsahu shodné námitky, které následně předloží Soudu. Stížnost, která by tuto podmínku nesplňovala, musí být zásadně odmítnuta jako nepřijatelná pro nevyčerpání národních opravných prostředků (Gäfgen proti Německu, rozsudek velkého senátu č. 22978/05, 1.6.2010, § 144 a 146).

41. V projednávané věci nebyly námitky vznesené pod čl. 6 uplatněny před Federálním soudem, a to ani co do obsahu. To plyne mimo jiné ze struktury podání k Federálnímu soudu, která se skládá z následujících částí: „Obecně“, „Aplikovaná pravidla“, „Rozšíření důchodového plánu“, „Sporná platba“, „Účast na schůzi Finanční komise dne 2. března 2011“ a „Uložená sankce“. Soud shledává, že žádná z částí, opomene-li poslední část (věnovanou uložené sankci), která však bude dále přezkoumána pod čl. 8 Úmluvy, se netýká námitek vznesených pod čl. 6 Úmluvy. Jediná námitka vznesená stěžovatelem před Federálním soudem se týkala svévole a nespravedlnosti uložené sankce. Naopak otázka nedostatku spravedlivosti řízení nebyla vůbec vznesena.

42. Z toho plyne, že tyto stížnostní námitky musí být odmítnuty pro nevyčerpání národních opravných prostředků podle čl. 35 odst. 1 a 4 Úmluvy.

C. Námitky vznesené pod článkem 7 Úmluvy

43. Stěžovatel má za to, že byl porušen princip zákazu retroaktivity zakotvený v čl. 7 Úmluvy, neboť činů, které jsou mu vytýkány, se dopustil v roce 2007 a v roce 2011 a protože soudní orgány FIFA odmítly aplikovat předpisy ve znění účinném v době, kdy k činům došlo (etický kodex FIFA z roku 2009), a naopak právní posouzení založily na etickém kodexu z roku 2012. Podle stěžovatele byla starší verze etického kodexu formulována úžeji a příslušná ustanovení zapovídala pouze přijímat dary od třetích stran. Výhody přímo od osob vně FIFA nebyly zahrnuty do působnosti čl. 10 etického kodexu z roku 2009. Tento nedostatek byl namítán před MSA a před Federálním soudem, aniž by byl

napraven.

44. Soud nejprve musí vyřešit otázku, zda se na stěžovatelův případ vztahuje čl. 7 Úmluvy. Pojem „trest“ obsažený v čl. 7 má, obdobně jako pojmy „občanská práva a závazky“ a „trestní obvinění“ obsažené v čl. 6 odst. 1 Úmluvy, autonomní význam. Má-li být aplikován čl. 7, Soud nejprve sám přezkoumává, zda lze konkrétní přijaté opatření považovat za „trest“ ve smyslu předmětného ustanovení (Kafkaris proti Kypru, č. 21906/04, 12.2.2008, § 142; Welch proti Spojenému království, č. 17440/90, 9.2.1995, § 27; a Jamil proti Francii, č. 15917/89, 8.6.1995, § 30). Ze znění čl. 7 odst. 1 věta druhá je zřejmé, že při posouzení, zda se jedná o „trest“, lze v první řadě vyjít z toho, zda bylo předmětné opatření nařízeno jako následek odsouzení za „trestněprávní delikt“. Rozhodné mohou být také další okolnosti: povaha a účel předmětného opatření, jeho kvalifikace podle národního právního řádu, řízení, které vedlo k jeho uložení a k jeho výkonu a také jeho závažnost (Kafkaris, citováno výše, § 142; Welch, citováno výše, § 28; a Jamil, citováno výše, § 31).

45. Soud v minulosti také výslovně uvedl, že jde-li v řízení o zbavení funkce exekutora z důvodu spáchání několika trestných činů, „neznamená to samo o sobě, že jde o rozhodnutí o trestněprávním obvinění“ (Bayer proti Německu, č. 8453/04, 16.7.2009, § 37).

46. Ve věci Oleksandr Volkov (č. 21722/11, 9.1.2013, § 93) byl stěžovatelem soudce, kterému byla uložena sankce za provinění proti profesním pravidlům, tedy za pochybení čistě disciplinárního charakteru. Sankce, která mu byla uložena, byla typickou disciplinární sankcí a podle národního práva byla taková sankce jasně odlišena od trestněprávních sankcí, které bylo lze uložit soudci za úmyslné vydání vadného rozhodnutí. Z těchto důvodů Soud dospěl k závěru, že citovaná věc nespadá pod trestní část čl. 6 Úmluvy (tamtéž, § 95).

47. Soud dále obvykle odmítá aplikovat trestní část čl. 6 ve věcech týkajících se výpovědi a pracovněprávních postihů bývalých agentů KGB (Sidabras a Džiautas proti Litvě, rozhodnutí, č. 55480/00 a 59330/00, 1.7.2003). Případy týkající se lustrací v Polsku se lišily v tom, že Soud shledal, že rozhodná polská legislativa se nedotýkala pouze omezené skupiny osob se specifickým statusem, tedy nešlo například o disciplinární opatření, ale naopak dopadala na velké množství občanů, výsledkem řízení byl zákaz působit na celé řadě pozic ve veřejné správě, a to aniž by byl v národním právním řádu obsažen taxativní výčet pozic, na nichž bylo zakázáno působit (Matyjek proti Polsku, rozhodnutí, č. 38184/03, 24.4.2007, § 53 a 54).

48. V projednávané věci byly stěžovateli, který byl vysokým činitelem v rámci FIFA, uloženy sankce, zejména zákaz jakékoliv činnosti spojené s fotbalem, podle rozhodných ustanovení etického kodexu a podle čl. 22 disciplinárního kodexu (viz § 29 výše) této organizace a byly uloženy soudními orgány této organizace, konkrétně Etickou komisí a Odvolací komisí. Jde tedy o specifická opatření přijatá vůči členovi relativně malé skupiny osob, jimž je přiznán specifický status a které jsou podřízeny specifickým pravidlům. Soud uzavírá, že vzhledem k tomu, že stěžovatel nebyl obviněn z „trestněprávního deliktu“, nemůže se domáhat aplikace čl. 7 Úmluvy.

49. Z toho plyne, že tato stížnostní námitka je neslučitelná ratione materiae s ustanovením Úmluvy ve smyslu čl. 35 odst. 3 písm. a) a musí být proto podle čl. 35 odst. 4 odmítnuta.

D. Námitky vznesené pod článkem 8 Úmluvy

50. Pod čl. 8 Úmluvy stěžovatel namítá, že sankce, která mu byla uložena, porušuje jeho právo na svobodnou volbu povolání, které je citovaným článkem chráněno, neboť mu zakazuje vykonávat jakoukoliv činnost spojenou s fotbalem po dobu čtyř let.

51. Soud v první řadě uvádí, že stěžovatel se ve svém podání k Federálnímu soudu výslovně

neodvolával na čl. 8, nicméně tvrdil porušení osobnostních práv (čl. 27 občanského zákoníku, viz § 27 výše) a své ekonomické svobody („ekonomické budoucnosti“). Soud je proto toho názoru, že materiálně vyčerpal dostupné opravné prostředky.

1. K aplikovatelnosti článku 8 na projednávanou věc

52. Pokud jde o aplikovatelnost čl. 8 v projednávané věci, Soud musí zodpovědět otázku, zda námitky stěžovatele spadají do rozsahu pojmu „soukromý život“. Soud již v minulosti uvedl, že jde o široký pojem, pro který nelze poskytnout vyčerpávající definici. Zahrnuje právo na osobní rozvoj a právo na navazování a udržování vztahů s dalšími lidskými bytostmi a vnějším světem (viz například Evans proti Spojenému království, rozsudek velkého senátu, č. 6339/05, § 71). Článek 8 může zahrnovat také profesní aktivity (Fernández Martínez proti Španělsku, velký senát, č. 56030/07, 12.6.2014, § 110; Barbulescu proti Rumunsku, rozsudek velkého senátu, č. 61496/08, 5.9.2017, § 71; Antović a Mirković proti Černé Hoře, č. 70838/13, 28.11.2017; a López Ribalda a ostatní proti Španělsku, rozsudek velkého senátu, č. 1874/13 a 8567/13, 17.10.2019).

53. Soud měl nedávno možnost sjednotit svou judikaturu k otázce aplikovatelnosti čl. 8 v profesních sporech, a to ve věci Denisov proti Ukrajině (rozsudek velkého senátu, č. 76639/11, 25.9.2018), v němž uvedl:

„115. Na základě výše citované judikatury Soud uzavírá, že profesní spory nejsou svou povahou vyloučeny z rozsahu pojmu „soukromý život“ ve smyslu čl. 8 Úmluvy. Tyto spory týkající se výpovědi, přeřazení na nižší pozici, zákazu výkonu určitého povolání a další opatření mohou mít neblahé následky pro určité typické aspekty soukromého života. Mezi typické aspekty soukromého života patří: i) intimní sféra stěžovatele, ii) možnost navazovat a rozvíjet vztahy s ostatními a iii) jeho společenská a profesní pověst. V profesních sporech se obvykle mohou vyskytnout dva druhy problémů z pohledu soukromého života: buďto jsou spojeny s důvody, pro které bylo opatření přijato (pak Soud volí přístup orientovaný na důvody) nebo – v některých případech – jsou spojeny s následky na soukromý život (pak Soud volí přístup orientovaný na následky).

116. Je-li aplikován přístup orientovaný na následky, pak je rozhodná závažnost těchto následků pro jednotlivé oblasti stěžovatelova soukromého života, tak jak byly výše definovány. Je přitom na stěžovateli, aby přesvědčivě prokázal, že v jeho případě dosáhly následky určité míry závažnosti. Musí předložit důkazy prokazující následky přijatého opatření. Soud přistoupí k aplikaci čl. 8 pouze tehdy, budou-li tyto následky velmi závažné a budou se obzvlášť výrazným způsobem dotýkat stěžovatelova soukromého života.

117. Soud shrnul kritéria, která dovolují zhodnotit závažnost tvrzených porušení v kontextu těchto přístupů. Negativní následky, které mělo opatření pro stěžovatele vyvolat, jsou hodnoceny na základě srovnání jeho života před a po jeho přijetí. Soud má dále za to, že aby bylo lze určit závažnost následků profesního sporu, je třeba dále hodnotit objektivně zjištěné okolnosti ve světle jejich subjektivního vnímání ze strany stěžovatele. Hodnocení musí zahrnovat jak materiální, tak i nemateriální následky opatření. Je přitom na stěžovateli, aby vylíčil a upřesnil povahu a rozsah negativních následků, které nastaly v příčinné souvislosti se sporným opatřením. S ohledem na pravidlo, že je třeba vyčerpat veškeré dostupné národní opravné prostředky, musí být veškeré rozhodné okolnosti dostatečně vylíčeny již před národními orgány.“

54. Pokud jde o projednávaný případ, stěžovatel připomíná, že byl profesionálním hráčem fotbalu, kapitánem národního týmu a trenérem, který rozhodoval o jeho složení, ve fotbalovém prostředí vybudoval svou kariéru, byl členem Organizačního výboru Mistrovství světa ve fotbale ve Francii v roce 1998, spolupracoval na volební kampani X. Y., pracoval pro FIFA jako poradce jejího prezidenta, byl dne 25.4.2002 zvolen do Výkonného výboru Unie evropských fotbalových asociací (UEFA), kterou od tohoto data reprezentoval ve Výkonném výboru FIFA, byl zvolen prezidentem UEFA v roce 2007 a poté znovuzvolen v letech 2011 a 2015 a že vykonával také funkci viceprezidenta FIFA. Dodává, že od konce roku 2006 nevykonává žádné obchodní aktivity, aby se naplno mohl věnovat funkci výkonného prezidenta UEFA a vyhnul se jakémukoliv střetu zájmu.

55. Stěžovatel uzavírá, že celý svůj život obětoval své fotbalové kariéře. Z toho plyne, že soudní orgány FIFA, MSA a Federální soudy neměly právo uložit mu natolik závažný a paralyzující trest, jako ten, který mu byl uložen, tedy úplný zákaz výkonu jakékoliv profesní činnosti (administrativní, sportovní nebo jiné) týkající se fotbalu na národní nebo mezinárodní úrovni po dobu čtyř let, a to od 8.10.2015, kdy dosáhl věku 61 let, aniž by přitom porušily Úmluvu. Jedná se podle jeho názoru o nepřiměřené a neopodstatněné opatření, jež mělo v podstatě za následek, že byl zbaven jakékoliv možnosti vykonávat profesní činnost, což je v rozporu s čl. 8 Úmluvy.

56. Soud má za to, že důvody, pro které byla přijata opatření dotýkající se profesního života stěžovatele, nemají souvislost s jeho soukromým životem. Naopak dopady do soukromého života stěžovatele jsou přímým důsledkem činů, které jsou mu vytýkány (viz, a contrario, například Smith a Grady proti Spojenému království, č. 33985/96 a 33986/96, 27.9.1999, § 71). Proto Soud dospěl k závěru, že je v projednávané věci třeba aplikovat přístup orientovaný na následky (Denisov, citováno výše, § 107). V takových případech Soud přistoupí k aplikaci čl. 8 pouze tehdy, prokáže-li stěžovatel přesvědčivým způsobem předložením konkrétních důkazů, že následky jsou pro něj velmi závažné a obzvlášť výrazným způsobem se dotýkají stěžovatelova soukromého života (tamtéž, § 116).

57. Ve světle argumentů přednesených stěžovatelem dospěl Soud k závěru, že stěžovatel, který věnoval celý svůj život práci v prostředí fotbalu, se opravdu může cítit závažně dotčen zákazem vykonávat jakoukoliv činnost související s fotbalem po dobu čtyř let. Soud v první řadě uznává, že negativní následky opatření byly způsobilé zasáhnout do „intimní sféry“ stěžovatele, kterému bylo dočasně znemožněno obstarávat si obživu (a contrario Denisov, citováno výše, § 118) ve fotbalovém prostředí, což bylo dosud jeho jediným zdrojem obživy, přičemž situace je pro stěžovatele o to komplikovanější, že FIFA má dominantní, ne-li monopolní pozici v oblasti mezinárodní organizace fotbalu (k tomu viz Schüth proti Německu, č. 1620/03, 23.9.2010, § 73) a také vzhledem k jeho věku. Zadruhé Soud shledává, že uložená sankce mohla mít negativní dopad na možnost stěžovatele navazovat a rozvíjet společenské vztahy s ostatními, a to vzhledem k velmi širokému rozsahu sankce, která se dotýká veškeré činnosti spojené s fotbalem. Je třeba mít na zřeteli, že stěžovatel byl obecně, ze strany veřejnosti a médií, spojován s fotbalem. Soud konečně uzavírá, že sankce uložená stěžovateli, tak jako jakákoliv sankce uložená za společensky odsuzované jednání, měla dopad na pověst stěžovatele a do jisté míry ho stigmatizovala.

58. Z toho plyne, že s přihlédnutím ke specifické situaci stěžovatele byla dosažena míra závažnosti způsobených následků vyžadovaná pro aplikaci čl. 8 Úmluvy. S ohledem na shora uvedené proto Soud shledává, že čl. 8 se v projednávané věci aplikuje.

2. Povaha uložené povinnosti a prostor pro uvážení v projednávané věci

59. Jak bylo uvedeno výše, sporná sankce byla uložena FIFA, tedy soukromoprávní asociací založenou podle švýcarského práva. Za těchto okolností, kdy nebylo přijato žádné státní opatření, nelze ve světle čl. 8 hovořit o zásahu do jím zaručených práv. Je tedy třeba na to pohlížet optikou pozitivních závazků státu pod čl. 8 Úmluvy.

60. Jakkoliv je primárním účelem čl. 8 chránit jednotlivce proti svévolným zásahům ze strany státní moci, záruky čl. 8 nejsou omezeny pouze na zákaz takových zásahů: k těmto negativním závazkům se přidávají také závazky pozitivní, které jsou inherentní součástí efektivního práva na respektování soukromého života. Mezi takové závazky může patřit například povinnost přijmout určitá opatření za účelem ochrany soukromého života na úrovni vzájemných vztahů mezi jednotlivci. Hranice mezi pozitivními a negativními závazky státu není jednoznačná, aplikovatelné principy jsou však v obou případech obdobné. Zejména je v obou případech třeba hodnotit, zda bylo dosaženo spravedlivé rovnováhy mezi obecným zájmem a zájmy jednotlivce, přičemž při takovém posouzení disponuje stát určitým prostorem pro uvážení (Obst proti Německu, č. 425/03, 23.9.2010, § 41; Evans proti

Spojenému království, rozsudek velkého senátu, č. 6339/05, 10.4.2007, § 75-76; a López Ribalda a ostatní, citováno výše, § 111 a 112).

61. Za určitých okolností musí stát, aby dostál svým pozitivním závazkům, zajistit respektování soukromého života ve vztazích mezi jednotlivci vzájemně; musí přitom přijmout takový normativní rámec, který bere v úvahu proti sobě stojící zájmy v konkrétním kontextu (López Ribalda a ostatní, citováno výše, § 113; M. C. proti Bulharsku, č. 39272/98, 4.12.2003, § 150; a K. U. proti Finsku, č. 2872/02, 2.12.2008, § 43 a 49). Soud dále připomíná, že národní soudní orgány musí svá rozhodnutí dostatečně odůvodnit s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu, aby měl Soud možnost provést kontrolu, která je mu svěřena (viz obdobně I. M. proti Švýcarsku, č. 23887/16, 9.4.2019, § 72; a X proti Lotyšsku, rozsudek velkého senátu, č. 27852/09, 26.11.2013, § 107). Nedostatečné zdůvodnění rozhodnutí národních soudních orgánů, které nedostatečně reflektuje rovnováhu mezi proti sobě stojícími zájmy, je v rozporu s požadavky čl. 8 Úmluvy.

62. Soud má tedy za to, že klíčová je v projednávané věci otázka, zda měl stát povinnost vyplývající z čl. 8, a pokud ano, tak jakou konkrétně, chránit právo stěžovatele na respektování soukromého života proti opatřením uloženým FIFA a potvrzeným, byť v moderované podobě, rozhodnutím MSA. Je třeba zejména ověřit, zda stěžovatel disponoval dostatečnými institucionálními a procesními zárukami, tedy zda existoval systém soudů, před nimiž mohl stěžovatel vznést své námitky a zda tyto soudy vydaly řádně odůvodněná rozhodnutí, která zohledňovala dosavadní judikaturu Soudu (Obst, citováno výše, § 45-46).

63. V kontextu projednávané věci Soud přihlíží ke specifické situaci stěžovatele, který si svobodně zvolil specifickou kariéru v oblasti fotbalu, nejprve jako hráč a trenér odpovědný za výběr hráčů, později jako funkcionář ve fotbalových asociacích, které jsou soukromými organizacemi a tedy jako takové nejsou přímo podřízeny Úmluvě. Taková kariéra skýtá řadu privilegií a výhod, zároveň je však spojena se vzdáním se určitých práv (viz obdobně Fernández Martínez, citováno výše, § 134-135). Taková smluvní omezení jsou ve světle Úmluvy akceptovatelná, je-li s nimi vysloven svobodný souhlas (tamtéž, § 135). V projednávané věci přitom na rozdíl od případu Mutu a Pechstein (citováno výše, § 114 a 122) stěžovatel netvrdil před Soudem, že by byl přinucen podepsat klauzule o povinnosti projednání sporů před rozhodčími soudy bez možnosti využít opravných prostředků před běžnými národními soudy. Naopak výslovně přijal pravomoc MSA, když podepsal procesní rozhodnutí (bod 137 rozhodnutí MSA).

64. Soud má tedy za to, že tyto specifické okolnosti projednávané věci je třeba mít na paměti při posouzení, zda jsou námitky vznesené pod čl. 8 opodstatněné.

3. Závěr v projednávané věci

65. V projednávané věci měl stěžovatel svůj případ proti FIFA možnost předložit MSA, jejíž nezávislost a nestrannost nebyla zpochybněna Soudem ve věci Mutu a Pechstein (citováno výše, § 159).

66. MSA rozhodující v senátu složeném ze tří rozhodců poté, co proběhlo ústní jednání, přezkoumala rozhodnutí Soudní komory Etické komise FIFA a snížila trest zákazu činnosti uložený stěžovateli z šesti na čtyři roky a výši pokuty z 80 000 na 60 000 švýcarských franků. Soud uvádí, že MSA vyčerpávajícím a podrobným způsobem ve svém rozhodnutí v délce 63 stran (374 odstavců) reagovala na veškeré námitky stěžovatele. Soud zcela sdílí názor Federálního soudu, který uvedl, že MSA provedla vyčerpávající přezkum všech námitek vznesených podle Úmluvy, že vydala rozhodnutí zohledňující veškeré okolnosti případu a že přesvědčivým způsobem vyvážila protichůdné zájmy, majíc přitom na paměti specifickou povahu řízení před rozhodčím sportovním soudem.

67. MSA zejména uvedla, že zákaz činnosti v délce čtyř let je přiměřený sledovanému účelu, neboť jde o dostatečně citelný postih za závažné porušení čl. 19 a 20 etického kodexu FIFA a že jde o důrazný signál nezbytný pro obnovení pověsti fotbalu a FIFA. MSA uvedla, že existuje závažný důvod pro omezení osobnostních práv stěžovatele a jeho práva na svobodnou volbu povolání (viz § 19 výše). Rozhodci přitom vzali v úvahu službu, kterou stěžovatel pro fotbal odvedl, i jeho stávající situaci. MSA na druhou stranu vzala v úvahu vysokou funkci, kterou stěžovatel v době, kdy spáchal činy, které jsou mu vytýkány, zastával a absenci lítosti ze strany stěžovatele.

68. Stěžovatel měl dále možnost obrátit se na Federální soud v civilním řízení proti rozhodnutí MSA. V rámci tohoto řízení namítal mimo jiné, že sankce v délce čtyř let byla nepřiměřeně přísná, že uložená sankce nebyla dostatečně přesně specifikovaná, že MSA nedostatečně vzala v potaz závažnost důsledků sankce ani jeho věk, a nedostatečně tak vyvážila veškeré protichůdné zájmy, které byly ve hře (viz § 17-21 výše).

69. Federální soud pak podržel rozhodnutí MSA a předložil přesvědčivé odůvodnění. Měl za to, že pokud jde o délku zákazu činnosti, nezdá se zjevně nepřiměřená ve světle kritérií, která osvětlil senát Etické komise, a že rozhodci vzali v úvahu veškeré okolnosti ve prospěch i v neprospěch stěžovatele, které vyplynuly ze spisu. Federální soud dospěl k závěru, že rozhodci neopomenuli zohlednit žádnou ze skutečností rozhodných pro stanovení délky trestu.

70. Ze všeho shora uvedeného plyne, že stěžovatel disponoval dostatečnými institucionálními a procedurálními zárukami, které představovala kombinace systému soukromých soudních orgánů (MSA) a státních soudních orgánů (Federální soud), před nimiž mohl přednést své námitky, a že tyto orgány skutečně posoudily protichůdné zájmy, které byly ve hře a ve svých řádně odůvodněných rozhodnutích reagovaly na veškeré námitky vznesené stěžovatelem. V rozsahu, v němž je Soud kompetentní se vyjádřit k dosaženým závěrům, má za to, že závěry nižších instancí nejsou ani svévolné, ani zjevně nepřiměřené a sledují legitimní cíl, kterým je nejen potrestat přestupky spáchané vysokým činitelem FIFA, ale též napravit pověst fotbalu a FIFA. Z těchto důvodů a zejména s přihlédnutím k širokému prostoru pro uvážení, kterého stát v projednávané věci požíval, Soud uzavírá, že se Švýcarsko nedopustilo porušení svých závazků plynoucích z čl. 8 Úmluvy.

71. Z toho tedy plyne, že námitka stěžovatele je zjevně neopodstatněná, a musí být proto odmítnuta podle čl. 35 odst. 3 a 4 písm. e) Úmluvy.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně *prohlašuje* tuto stížnost za nepřijatelnou.

(Komentář napsal JUDr. Lubomír Ptáček, Ph.D., překlad zpracovala Mgr. Martina Grochová, Ph.D.)